

A VÁROSVÉDŐ

honlap: www.avarosvedo.hu • drótposta: avarosvedo@freemail.hu

Áldott Karácsonyt és boldog, békés új évet!

Csak az tudja megélni az Szeretetet, a Gyermeke születésének örömét, aki átéli a **várakozást**, az Advent szent karizmusát. És ugyan ki nem élte át a gyermeke, unokája evilágra születése előtti kilenc hónap várakozást? Ki nem figyelte a **várandós** anya minden rezdülését: minden rendben van-e, mit kíván, mozog-e már a baba?

Gyermekáldás. A gyermek áldás.

A munkahelyemen unokája született az egyik kollégának, másnap behozta a babáról készült képeket. A számítógép köré gyűltek a kollégák – csodálták az újszülött haját, arcát, szemét – és mindenki arcán ellágyultak a vonások, felelevenítették saját gyermekük születését. Áldás szállt ott, arra a közösségre. Aznap még a feszültség is kevesebb volt.

Feszültek, kritikusak, szeretetlenek, türelmetlenek vagyunk. Nyilván mindenkinek megvan rá az oka – vélt vagy valós! Talán ha valaki szeretettel ránk szólna – figyelj, megbántod embertársadat a te problémáidból adódó gondok miatt, amiről ő nem is tud és nem is tehet – elmosolyodnánk és elgondolkodnánk.

Vajon hány ember van a körünkben, aki magányos, aki nem kap szeretetet – vagy mert nincs senkije, vagy mert ő maga is képtelen adni? Akkor felidézhetnénk egy gyermek várásának, születésének kegyelmi állapotát, és az az áldás, amit akkor ott kapunk fényt hozhat borúsabb napjainkra is.

Tudósok kiderítették, hogy Jézus semmiképp sem született december 24-én éjjel. És kétezer év távlatából ez már mindegy is. Ám nincs alkalmasabb időpont a naptárban a szeretet megünneplésére, mint az az éjszaka, amikor a sötétségből a fény felé fordulunk. Jézus születése, élete és halála pedig a világosság, a megvilágosodás, a szeretet szimbóluma, példája.

Valahogy mi mindig mindent eltűzünk, túlmisztifikálunk, túlbonyolítunk. Ahogyan a karácsonyi ajándékból is státuszszimbólumot kreálunk, eladósodunk évekre, hogy mi tegyük a legdrágább, legszebb ketyerét a fa alá, kulináris csodákat az asztalra, az ünnepet sem tudjuk már annak egyszerűségében megünnepelni.

A legszebb karácsonyomat akkor éltem meg, amikor ta-

lán a legszegényebb voltam. Nem volt pénz ajándékot venni, régi ruhákból, rongyokból varrtam hát minden gyermekemnek egy-egy bohócot. Mind más volt, színesek, vidámak, puhák. Olyan örömet azóta se tudtam szerezni a lányaimnak. Egy nagycsaládban arról beszélgettünk a minap, hogy családi hagyomány szerint tilos karácsonyra bárkinek is ajándékot venni, csak saját készítésű lehet a meglepetés. Ki-korának, képességének megfelelő meglepetést készít: az apa fából farag, az anya köt vagy varr, a gyerekek agyagoznak, gyöngyöt fűznek, rajzolnak, festenek. Mindenki önmagából adja, szeretettel készíti az ajándékot.

Pedig olyan egyszerű, feszültségmentes lehetne a Szeretet ünnepe: lélekben készülödni, lelkünket öltöztetni ünnepi díszbe, felidézni a Gyermeke, az Áldás születését, lelkünk legjavát adni a környezetünknek, a családnak. Hatodrangú mit

főzünk, mit ajándékozunk – csak szeretettel tegyük. Ne kelljen éveig nyögni a törlesztéseket, ne kelljen számolgatni, ki milyen értéket hozott, nekem mit kell visszafizetnem?

Legyen hát áldott ünnepünk, sallangmentes, letisztult. Megtisztult lélekkel fogadjuk a Teremtő áldását, a Gyermeke áldását. Az áldást, amely mindenkinek elérhető – részletfizetés és kamat nélkül –, csak rá kell hangolódni, észre kell venni, élni kell tudni vele és érette.

Bartos Csilla

Támogatóink: ÉRD MEGYEI JOGÚ VÁROS
www.erd.hu • www.erdilap.hu
www.erdcenter.hu • www.tonerhaz.unas.hu

ADATGYŰJTÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEKRŐL

Az érdi Környezetvédő Egyesület 2007. november 1-jétől 2008. november 1. időszakban ZöldÉrd címmel adatgyűjtést szervez az Érd közigazgatási határain belül fellelhető természeti értékek felmérésére.

Olyan magán- vagy köztulajdonban levő (1) idős fák, fasorok, parkok (pl. közintézmények, templomok udvarai), kertek, telkek, utcák, kert-, telek-, utcarészletek, útszélek, mezsgyék, vasúti töltések; (2) erdők, gyepek, erdő-, gyepparadványok, vizes élőhelyek (pl. tó, patak, forrás, árokpart, patakpart, mocsárrét); (3) magángyűjtemények (pl. kaktusz-, pozsgásgyűjtemény, stb.) (4) geológiai alakzatok, stb. pontos előfordulási adatait várjuk, amelyek eddig elkerülték a természetvédelem figyelmét, de megóvásra érdemesek.

A jelentkezéshez az alábbi adatok szükségesek:

- 1. adatszolgáltató neve, telefonszáma, e-mail címe,**
- 2. tulajdonos (amennyiben nem azonos az adatszolgáltatóval) neve, telefonszáma, e-mail címe, postacíme,**
- 3. természeti érték rövid bemutatása (Ön miért tartja értékesnek?)**
- 4. természeti érték pontos címe, helyrajzi száma, elhelyezkedése.**

A beérkezett adatokat a helyszínen szakemberek bevonásával felmérjük, bemérjük, archiváljuk (fénykép- és videofelvétel készül), majd adatbázisban rendezzük, értékkeljük és a honlapunkon (www.avarosvedo.hu), kiadványainkban, kiállításokon, illetve a médián keresztül közkinccsé tesszük.

A továbbiakban a legértékesebb természetvédelmi értékek helyi védelem alá helyezését kezdeményezzük – a tulajdonos egyetértésével.

A program koordinátorai: dr. Kállayné Szerényi Júlia, dr. Szerényi Gábor, Ispány Judit, Czabai Balázs és az Egyesület elnöke.

Az adatlap kitölthető november 15-étől a honlapunkon, illetve elküldhető e-mail címünkre: avarosvedo@freemail.hu, postacímnkre: 2030 Érd, Bölömbika u 6., további információ: 06-30-328-2750, illetve személyesen minden hónap első keddjén 17-19 óráig a Szepes Gyula Művelődési Központban.

A VÁROSVÉDŐ

III. évfolyam 11. szám

Kiadó: Környezetvédő Egyesület Érd

Felelős kiadó az Egyesület elnöke

Szerkesztő: Bartos Kornélia Csilla

www.avarosvedo.hu

drótposta: avarosvedo@freemail.hu

Telefon: 06-30-328-2750

Kérjük adója 1 százalékát

Az ÉRDI KÖRNYEZETVÉDŐ EGYESÜLET 2006-ban 27.105 Ft-ot kapott az adózók 1 százalékos felajánlásából, amelyet ez úton is köszönünk. Az összeget Ökojátsszínházunk gyarapítására fordítottuk.

* * *

A hivatalos és kötelező közleményen túl azonban ennek kapcsán el kell mondanunk néhány ténnyt.

Városunk majdnem 70 ezres lélekszámához képest nagyon kevés ez az összeg. Nyilvánvalóan mi hibáztunk, amikor kevés energiát (és pénzt) fordítottunk a kampányra. Azt is tudjuk, hogy nagyon sok egyesület, alapítvány kéri az 1 százalékot – sokan hatékonyabban mint mi. Senkitől nem sajnáljuk, biztosan jó célokra használják.

Az azonban tény, hogy még mindig nagyon sokan nem használják fel ezt a lehetőséget. Nem tudjuk miért – tudatlanságból vagy nemtörődömségből? – hiszen ez senkinek nem kerül pénzébe, csupán ötperces elfoglaltságába.

Akinek a munkáltatója készíti az adóbevallást, azt is megteheti nyilatkozatát, aki maga írja adóbevallását, az se sajnáljon még egy kis időt.

Önöknek semmiség, nekünk civileknek pedig nagyon sokat számíthat ez az összeg, amely ha nem rendelkeznek róla, visszakerül az államkasszába.

Tehát már most kérjük adója 1 százalékát:

Környezetvédő Egyesület Érd

Adószám: 18692354-1-13

Köszönjük!

Az érdi Környezetvédő Egyesület

PÁLYÁZATOT hirdet

ÖN MIT TESZ AZ ÉLŐ VILÁGÉRT?

címmel. Kérjük írja le – részletesen, max. 3 gépelt

oldalon (kb. 5000 leütés) –, hogy Ön mit gondol

a környezettudatosságról, konkrétan mit tesz

a környezet – ember, állat, növény, épített környezet – megóvásáért.

A beérkezett munkákat folyamatosan közzé tesszük honlapunkon és A Városvédő újságunkban – a legjobbakat értékes ajándékokkal jutalmazzuk.

Eredményhirdetés: 2008. május 10-én,

a Madarak és Fák napján.

Beküldés folyamatosan

avarosvedo@freemail.hu e-mail címre vagy személyesen minden hónap első keddjén

a Szepes Gyula Művelődési Központban.

**AZ ÉRDI KÖRNYEZETVÉDŐ EGYESÜLET
minden hónap első keddjén, 17-19 óráig**

várja az érdeklődőket

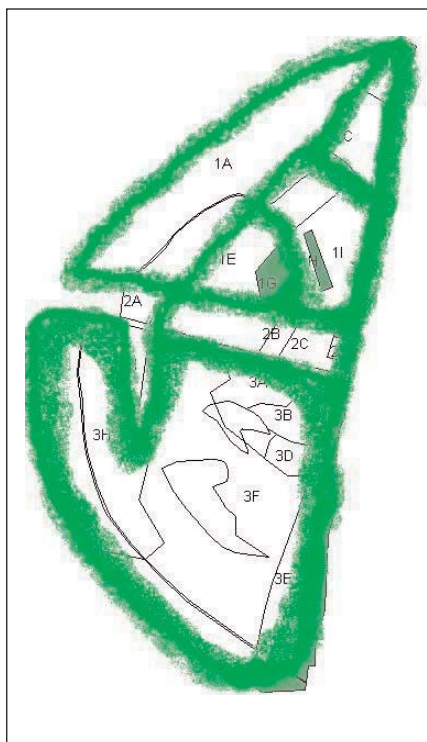
a Szepes Gyula Művelődési Központban.

Kérdése, problémája, javaslata, felvetése van?

Ossza meg velünk, keressük együtt a megoldást!

Szeretettel várunk mindenkit!

PIHENŐERDŐ MARAD A BELICZAY-SZIGET

Az Érdi Környezetvédő Egyesület lapjának októberi számában megjelent Tarvágás a Beliczay-szigeten című írás (A Városvédő, III. évf. 10.sz.) részletesen és elkeseredetten ismerteti a Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészetének szigetén végzett fakitermelésének a terület természeti értékeire gyakorolt káros következményeit. Az összefoglaló szerint az erdészet előzetes bejelentés nélkül kezdte el a Sziget déli részén található telepített nemes fűzes

(Bédai egyenes) kitermelését, amelynek a helyén nemesnyár faállományt alakítanak ki.

A Pilisi Parkerdő Zrt. Ráckevei Erdészetének a Beliczay-sziget erdőgazdálkodásáért felelős vezetőjétől, Rittling Istvántól kapott részletes tájékoztatás szerencsére cáfolta a borulátó helyzetelmezést. Az érdi polgármesteri hivatal és az erdészet egyeztetése értelmében:

1. A Beliczay-sziget sorsa az elmúlt két évtizedben rendezetlen volt, csak 2001-ben, igen leromlott állapotban került a Ráckevei Erdészet kezelésébe.

2. Az üzemtervi időszakban előírt fahasználatok végrehajtását az erdészet mozaikszerűen, térben és időben egymástól elhatárolva tervezi végrehajtani, lehetőség szerint megőrizve ezzel a Sziget pihenőerdő jellegét. (a terület nem marad erdő nélkül az erdőgazdasági munkálatok következtében).

3. Az üzemtervezés során a természetvédelmi szempontból értékes part menti galériaerdők és az őshonos facsoportok (kocsányostölgy és vénic szil) külön erdőrészlétként leválasztásra kerültek. Ezekben az erdőrészlétekben csak a pusztuló, a kirándulókat veszélyeztető fák kitermelésére van lehetőség.

4. Az elszórta található őshonos famatuzsálemek hagyásfaként megmaradnak.

5. A nemes fűzes idejű tarvágását a fák idős kora és egészségügyi állapota indokolta. Ennek ellenére az erdőrészlét északi és déli részén egy-egy jelentősebb facsoport -- összességében a terület 20%-a -- nem került kitermelésre, biztosítva ezzel a területen az idős, pusztuló és holtfa folyamatos jelenlétét.

6. A véghasznált terület felújítása legkésőbb 2008. tavaszáig megtörténik.

7. Az elkövetkező, közel tíz év alatt kitermelésre kerül valamennyi nemesnyár faállomány, amelyek felújítása fűz-hazainyár elegyes nemesnyár faállományokkal történik. Az őshonos fűz és hazainyár ültetése tömbösen, a sétautak, tervezett pihenőhelyek illetve a lakóterületekkel határosan történik majd. Tervek szerint 10 év alatt a területen az őshonos fajok aránya eléri majd a 25-30 %-t.

8. A jelenlegi és a későbbi fakitermelés, telepítés is figyelembe veszi az értékes vízparti élővilágot (a Sziget európai szinten védett ún. Natura2000-es terület). Cél ennek hosszú távú megóvása, ill. a telepített nemesnyár faállományok helyén őshonos fajokból álló, az egykori ártéri erdőhöz hasonló erdőállományok fokozatos kialakítása.

9. A nemesnyár faállományok őshonosra történő cseréje szakaszosan, három vágásforduló ideje alatt (közel 60 év) történik meg. Ennek első lépése a fentebb említett, főbb sétautak menti őshonos fajokból álló erdősávok kialakítása. (Az elkövetkező tíz évben az utak menti nemesnyár faállományok "lecserelésére" kerül sor.)

10. A nemesnyár faállományok gyorsabb (pl. az elkövetkező tíz évben történő) cseréjét alapvetően három tényező akadályozza:

- az őshonos fajok növekedési üteme jóval lassabb a telepített nemesnyárakénál, ezért a Szigeten pl. tíz év elteltével sem lenne "erdő" a jelenlegi őshonos erdőrészlétek kivételével. Az erdő jelenléte pl. a Duna felől fújó, erős szelek mérseklésében elengedhetetlen.

- a területen aggasztóan elszaporodott a még fennmaradt természetes növénytakarót károsító, intenzíven terjedő zöld juhar. Eredményes visszaszorítása csak a nemesnyár faállományok kezelésénél alkalmazott talajmegtáplálási technikákkal lehetséges.

- a nemesnyár faállományok lecserelésével járó jelentős bevételkiesést az erdészet fokozatosan képes csak ellensúlyozni.

11. Az alacsony térszínen fekvő, jelenleg erdőszített egykori mocsárrétek, pangóvizek helyére (a terület előzetes kijelölését követően) már a jelenlegi vágásfordulót követően sem kerül nyártelepítésre sor. Ez lehetőséget biztosít azon rovarpopulációk méretének növekedésére, amelyeké a jelenleg beerdőszített mocsárréteken élő tápnövények (őszi vérfű, egyes sóskfajok, mocsári kutyatej) vegetálása miatt drasztikusan lecsökkent pl: a védett vérfűboglárika, a védett mocsári kutyatej cincér, a védett nagy tűzlepke, az országban egyedül az érdi Szigeten fellelhető védett mocsári és magyar szitkár lepkefajok.

12. A Sziget értékes lágyszárú szintje védelme érdekében a fakitermelés során nem történik dózerolás. A fák gyökere bent marad a talajban, a tuskókat a helyszínen szétforgácsolják. A csemeték ültetése előtt nehéztárcsával a talaj felső kb. 20 cm-s rétege megforgatásra kerül. Az ültetés után fiatal telepítést három évig intenzíven kell ápolni (ekkor már csak kistárcsával), ami nemcsak a fák gyors növekedését, hanem a zöldjuhar fokozatos visszaszorítását is szolgálja.

13. A fentebb ismertetett, a lehetőségekhez képest természet- és lakosságbarát erdőgazdálkodási tervek remélhetőleg még nem későn kezdődnek. Bízunk benne, hogy az egykori ártéri növényzet finom mozaikját jelenleg még kirajzoló, a tervezett őshonos fajokból álló fás élőhelyek határainak alapul szolgáló lágyszárúszt túléli a talajforgatásokat, kibírja 20-40-60 évig.

a Pilisi Parkerő közleménye

KLÍMAKONFERENCIA BALIN

A WWF azt várja, hogy a fejlett országok elkötelezik magukat Balin, hogy 2020-ig 30%-kal csökkentik üvegházhatású gáz-kibocsátásukat az 1990-es adatokhoz képest. 190 ország kormányainak részvételével ma megkezdődött Indonéziában az ENSZ klímakonferenciája.

Az időjárás ismét rekordokat döntött 2007-ben. Februárban az indonéz fővárosban, Jakartában, óriási árvíz tett 400.000 embert otthontalanná és okozott 450 millió USD kárt. Nyáron Kelet- és Dél-Európában, valamint az Egyesült Államok nyugati államaiban soha nem látott méretű erdőtüzek pusztítottak, az Amazonas-medencében, Afrikában, Ausztráliában és Kína egyes részein folytatódott a szárazság. Szeptemberre pedig az Északi-sark jégtakarója a valaha mért legkisebb méretűre zsugorodott.

A globális felmelegedés 2 °C alatt tartása kulcsfontosságú az ezekhez hasonló veszélyes és extrém időjárási jelenségek megelőzésében. Ezért a szervezők szerint a Balin december 14-ig zajló klímakonferenciának egy biztonságosabb jövő felé kell mutatni. A konferencia célja, hogy megállapodás szülessen egy olyan új, nemzetközi éghajlat-változási egyezmény kereteiről, amely 2012 után felválthatja a Kiotói Egyezményt.

A WWF azt várja, hogy a fejlett országok elkötelezik magukat amellelt, hogy üvegházhatású gáz-kibocsátásukat 2020-ig 30%-kal csökkentik az 1990-es szinthez képest. Előrelépésre számít a szervezet a trópusi erdők irtásának megállítására is, amely a világ szén-dioxid kibocsátásának 20%-áért felelős. Úgy véli, hogy a gazdaságilag fejlett országoknak támogatniuk kell a fejlődő országokat az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban, a fenntartható és hatékony technológiák kialakításában valamint a kibocsátás és a szénintenzitás csökkentésében.

„Az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez szükséges tiszta technológiák már rendelkezésre állnak. Minden adott a politikai döntéshozók számára, hogy a piacra jutásukhoz megadják a megérdemelt támogatást, és ösztönözzék a befektetéseket ezekbe a technológiákba” – nyilatkozta Márkus Ferenc, a WWF Magyarország igazgatója.

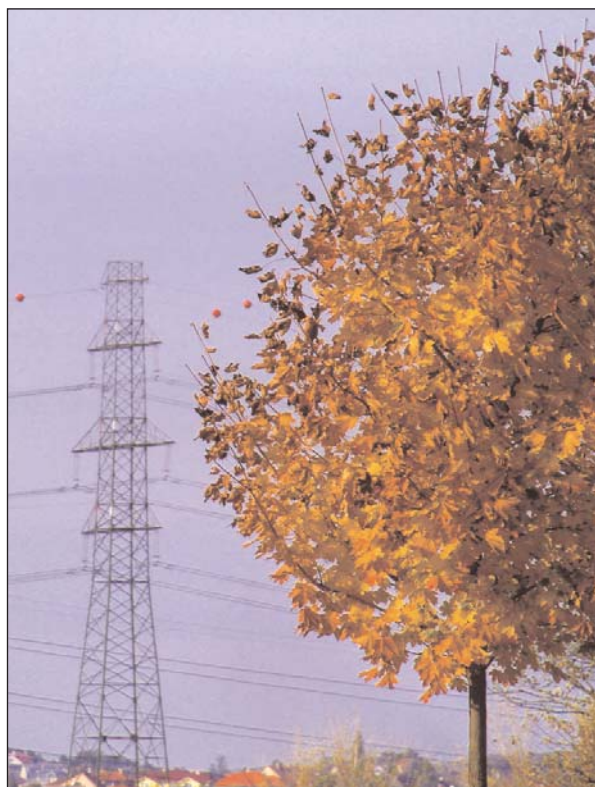
A világnak egy harmadik ipari forradalomra van szüksége a legnagyobb szén-dioxid kibocsátó országokban az alacsony széntartalmú technológiák fejlesztése terén – a Bali-konferencia tárgyalásai fogják megmutatni, politikai vezetőink képesek-e ezt elkezdni.

* * *

Gyengébb eredménnyel fejeződött be Balin a klímakonferencia, mint amit a WWF várt. A legnagyobb szennyező országok ugyanis a klímaváltozás kézzelfogható bizonyítékai ellenére sem fogadtak el számszerű kibocsátáscsökkentési célt.

Az ENSZ klímakonferenciájának fő célja a Bali Útiterv kidolgozása volt. Ez határozza meg a kereteit annak a nemzetközi egyezménynek, amely 2012 után felváltaná a Kiotói Egyezményt. Az új, globális klíma-megállapodás részleteiről legkésőbb 2009-ig meg kell egyezni, hogy 2012-ben, Kiotó lejártá után azonnal hatályba tudjon lépni.

A WWF azt várta, a konferencia áttörést hoz abból a szempontból, hogy az Egyesült Államokkal sikerül szám-

Fotó: M. Nagy Péter

szerű kibocsátás-csökkentési célt elfogadtatni. Azonban az amerikaiak – Kanada, Ausztrália és Japán egyetértésével – nem voltak hajlandók elfogadni az EU által javasolt tervezetet, mely szerint a fejlett országoknak 2020-ig 25-40%-kal csökkenteniük kellene az üvegházhatású gázok kibocsátását.

A mintegy tízezer résztvevővel lezajlott Bali konferencia zárónyilatkozata mindössze annyit tartalmaz, hogy a globális kibocsátásokat nagymértékben csökkenteni kell (2050-ig a Wim Van Passel 2000-es szint feléire), s ehhez minden fejlett országnak kötelezettségeket kell vállalnia, és lépéseket kell tennie. A résztvevők elfogadták azt a tervet, amelynek alapján legkésőbb 2008 áprilisáig megkezdik a tárgyalásokat a 2009-ben aláírandó globális klímaegyezményről.

„A megállapodás gyengébb, mint amit vártunk, de az eredménynek tekinthető, hogy ezentúl a tárgyalóasztalnál az Egyesült Államok leendő elnökének is ott lesz a széke” – nyilatkozta Márkus Ferenc, a WWF Magyarország igazgatója.

Jó úton indultak el a tárgyalások a klímabarát technológiák elterjesztése, a fejlődő országok számára nyújtandó technológiai és anyagi segítség, illetve a korábban már létrehozott Adaptációs Pénzügyi Alap hatékonyságának fejlesztése terén.

A Bali Útiterv fontos részét képezi a trópusi erdők irtásának megállítására, amely a világ szén-dioxid kibocsátásának 20%-áért felelős. A trópusi erdőket birtokló fejlődő országokat támogatni kell, hogy erdeik kivágása nélkül tudjanak gazdasági fejlődést elérni.

WWF Magyarország

MIT TEGYÜNK A LEHULLOTT LOMBBAL?

Ősz van! Hullnak a levelek. Minden évben ilyentájt sokan nem tudják mit tegyenek a falevelekkel.

Ősz van! Hullnak a levelek. Minden évben ilyentájt sokan nem tudják mit tegyenek a levelekkel. Miután kelőképpen kigyönyörködtük magunkat az őszi színorgiájában felvetődik a kérdés: Szedjük össze, vagy maradjon minden úgy, ahogyan a természet elrendezte? Sokan nem tudnak dönteni.

Vannak takarítás mániákusok, akik azt szeretnék, ha reptében lehetne összeszedni és soha talajt nem érne. A gyönyörködés után, azonnal szemétnak nyilvánítják. Megtelnek a kukák, a kukák mellett zsákok várják az elszállítást ... és újabb beszédtema, lesz-e aki elszállítsa.

Ahogy fognak a nappalok és hosszabbodnak az éjszakák a mérsékelt égövi fák és cserjék készülődnek a téli zord időjárás átvészelésére. Októberben, az eddig aktív szintestektől harsányzöld lombozat sárgává, vörössé, barnává változik. Ahány növényfaj, annyi féle szín kápráztatja az emberi szemet. Beérnek az áttelelést biztosító rügyek, és alattuk, a pompás színű levelekben már dolgoznak a leválasztó hormonok. Járjuk a természetet, mindennap nézzük a kertünket, és nem tudunk betelni ezzel az utolsó színes felvonulással. Aztán jön egy deres reggel, és ahogy kisüt a nap, a levelek az első picinyke fu-

vallatra ellepik a fák környékét, a nyáron gondozott pázsitot, a kerti berendezések környékét. A földön barnára száradnak, megkönnyülnek és "Szél Úrfi" ide-oda kotorja őket. Bosszankodunk rajta, hogy megint olyan helyre hordta össze, ahová nem kellett volna.

A természetben erre a pillanatra milliárdok várnak. Élőlények, amiket nem látunk. Gondolták volna, hogy 1 gramm egészséges talajban az élőlények száma az egy millióhoz közelít? Várják a táplálékot, lebontják a talajra hullott szerves anyagokat, ez alatt hőt termelnek. A lombtakaróban "ők" dolgoznak. Védik a megfagyástól a korábban földre hullott magvakat, és nem hagyják át-fagyni a talajt még a leghidegebb téli éjszakán sem.

A kertünk, ehhez a fenti ideális állapothoz csak közelíteni tud, hiszen magunkat szeretnénk kiszolgálni vele, nem a természetet.

Alapszabály: Azt amit a kertből elviszünk, azt valahonnan vissza kell pótolnunk!(a visszapótlásra szánt anyagokat ma már leginkább a drága kertészeti áruházakban szoktuk meglesni) Meg kell találnunk a középutat!

Ahol nagyon fontos takarítsuk össze a leveleket, de ne vigyük el!! Húzzuk a cserjék, fák tövéhez. Takarjuk a növények környékét. Jusson eszünkbe, hogy növényeink télen is élnek csak lelassul a működésük. A manapság nagyon divatos örökzöldeknek különösen szükséges a talajtakarása. Gyökereik télen is felveszik, és nagyon lassan továbbítják vizet. Ha megfagy a föld körülöttük, észre sem vesszük kiszáradnak. Az indoklás az szokott lenni, hogy: kifagytak. Pedig, az esetek többségében kiszáradnak.

Ha csak összehúzzuk a növények tövéhez, még hordani-vinni fogja az éles téli szél. Valamivel rögzíteni kell az összehúzott leveleket. Ilyenkor jól jön a kert eldugott sarkába ültetett fűzfa. Ennek hosszú éves hajtásait le lehet vágni. Érzékenyebb növényeinket a levágott vesszőkkel egymástól 5-6 cm távolságban szurkáljuk körül. Lombbal vegyük körbe a védeni kívánt növénykét és a vesszők tetejét kössük össze. (az őszi folyamán ültetett növényeknek különösen ajánlott)

Ilyenkor már a pázsiton sem tesz kárt a lehullott őszi lomb. A füvek is befejezték a növekedésüket. Töveik alól a giliszták lesnek táplálék után. Járataikba húzzák az odahullott leveleket. A torzsok közül kiálló levéllyekek jelzik, hogy dolgoznak.

A takarítás nagyobb részét hagyjuk tavaszra. Ne a kuka felé irányítsuk az összetakarított leveleket, hanem készítsünk komposztot. Kiváló kerti földet állíthatunk elő, és ha már sok van belőle, hordjuk ki növényeink köré.

Figyelmeztetés! Nem minden növény levele alkalmas komposzt készítésére. Más növényekre ható mérgeket tartalmaznak a nyár-félék, a vadgesztenye és a dió. Ezen fajok levelei külön kezelendők!

Fotó: Mártonné Holczinger Andrea

DILEMMA A KARÁCSONYFÁRÓL

A zöldmozgalmaknak köszönhetően a keresztényvilágban élő emberek egyre nagyobb része lelkiismeret furdalással indul a Karácsonyi Ünnepeknek.

A zöldmozgalmaknak köszönhetően a keresztényvilágban élő emberek egyre nagyobb része lelkiismeret furdalással indul a Karácsonyi Ünnepeknek. A dilemma tárgya: szabad-e vágott fenyőt vásárolni vagy földlabdásként az esemény elmúltával kiültetve "mentsük meg".

Kicsit boncolgassuk a téma természetes hátterét, hátha ki tudunk belőle sütni valami használhatót a karácsonyfára vonatkozóan is.

A természetben a növények a nagy számok törvényének megfelelő stratégiát alkalmazzák. Általában is elmondható, hogy egy növényfaj számára a sok mag, sokkal nagyobb túlélési esélyt biztosít. Ez pedig annak köszönhető, hogy a növények által megtermelt magok csak külső megjelenésükben egyformák, a belső örökítőanyagok a faj megjelenésére jellemzőek, de mindegyik kicsiny eltérést mutat. Ez a kicsiny eltérés biztosítja, hogy a faj alkalmazkodni tudjon a környezeti feltételek változásához. A természetben a sok ezer megtermelt fenyőmagból kikelő csemete közül csak nagyon kevésnek adatik meg, hogy hatalmas gazdasági értéket is adó fenyővé növekedjen. Az igazi természetes erdőben csak olyan növények élnek, amik a környezeti feltételekhez a belső adott-ságaikból adódóan a legjobban alkalmazkodni tudnak.

És miben módosultak ezek a viszonyok az ember áldásos és átgondolt tevékenységének köszönhetően?

A tudatos tevékenység jellemző az emberre. A legjobb külső megjelenésű fák termését begyűjtjük és a sok ezer magot magágyakban, iskolákban neveljük fel mesterséges körülmények között. Ha, kell, locsolunk, ha kell gyomtalanítunk. Óvjuk, védjük növényeinket, hiszen gazdasági hasznot akarunk. Jó szerencsével a sok ezer magból, sokezer kis növényt nevelünk fel. Így juthat a mai világunkban minden család otthonába a karácsonyi fenyő. Természetes körülmények között nem lennének, hiszen ilyen nagy számban már a természetnek nincs szüksége rájuk.

Mégis egyre többen aggódunk miattuk? Aggódunk, mert ilyen az emberi természet. Ami számunkra szimpatikus és közel áll hozzánk, azt meg akarjuk menteni. Annak ellenére is, - látjuk vagy nem látjuk -, a természet nem erre szánta a magok nagy részét. Mégis küzdünk értük! Az életünk részei lettek. Egy kis szelet a boldogságból, a meghitt együttlétből, a szeretet Ünnepeiből, a lélek csendességéből, a gyerekek szemének csillogásából. Minden, ami az ünnepen körülvesz bennünket, egy fenyőben ölt testet.

Akik vágva veszik, könnyen szabadulnak tőle, mert nincs más választásuk. Akik földlabdásat vesznek, reménykednek a megmaradásukban. Mégis minden évben egy másik élményre vágyunk, az újat keressük az új ünnepben. Újat, szépet, hibátlant.

Aztán, ha mindent összevetünk a megtermelt karácsonyi fenyők túlélési aránya talán azonos lehet a természetben megszokottal. Valahol a természet értékei észrevétlenül itt is érvényesülnek.

A kertész számára ez az értelmetlen "gyilkolás" a megélhetés egy szeletét biztosítja, mégis szívesen adnám oda ezt a szeletet egy régen dédelgetett álmoméért. Odaadnám ha, az új házak tulajdonosainak az első gondja lenne, hogy a kert, lakásból jól látható helyére elültessék a család örökzöld boldogságának jelképét, a fenyőfát. Fel lehetne a saját élőhelyén a kertben is díszíteni, ahogyan a lelkünket a szeretetben az együttléttel örömeiben. Generációk nőhetnének fel, egymásra is emlékezve egy fa alatt. Akár, eddig egymást nem ismerő lakótelepi családok állhatnának a közösen ültetett fa alá, lelket fényezve és az összetartozást hirdetve!

Szép álom! Ha tehetjük hosszú távra ültessünk fenyőt! Gondoljuk azt, megtaláltuk azt a kevés fát, ami a természetben is élve maradt volna.

– *tálaslaci* -
www.virtus.hu

Karácsonyfa a Nagytétényi katélmúzeumban

A HIPERMARKETEK ÚJABB TRÜKKJE?

ELVBEN ELBOMLIK

Egyes tesztek szerint a lebomló nylonzacskóknak mondott reklámtáskák közül van, amelyik nem is bomlik le, hanem csak szétesik. A nagy kereskedelmi láncoknak 2009-re le kell cserélniük az összes plasztik szatyrot lebomlóra. A folyamat már most megkezdődött, igaz, felemás eredményekkel.

A nagy kereskedelmi láncok egyre másra rukkolnak elő lebomló szatyraikkal, ám a tesztek felemás eredményeket mutatnak. A legújabb vizsgálatok szerint egy harmincnapos biológiai rothasztás után például volt olyan zacskó, amelyen nem történtek nagyobb változások. A legjobb felszívódási eredményeket egyébként azok a tasakok érik el, amelyeket kukoricakeményítóből készítenek. Ezek elbomlása egy virágcserepben is megtörténhet, felszívódásuk pedig százszázalékos.

NEM LEBOMLIK, CSAK SZÉTMÁLLIK

A többmintás vizsgálat során megállapították, hogy a nylonok többsége annak ellenére, hogy címkéjükön a biológiai lebomlásról kezeskednek, nem, vagy csak a csekély mértékben bomlik el. A legártalmasabb fajta az a nylon, amely a nap hatására nem lebomlik, hanem csak szétesik, az apró darabokat aztán a szél szétfújja. Sokkal magasabb színvonalat képviselnek, az úgynevezett biológiailag komposztálással lebomló szatyrok. Ám itt is vannak különbségek, van olyan, amely egy hónap alatt tűnik el és van olyan, amely csak hat hónap után lesz az enyészeté.

NEM JÓSSZÁNTUKBÓL CSERÉLIK LE

A kereskedelmi láncok sem jó szándékukból zöldülnek, komoly üzleti érdekük, hogy az egyre inkább környezettudatos vásárlókat becsalogassák az üzletekbe. Ha a vállalat környezettudatos cégeként tünteti fel magát, akkor a taktika be is jöhet. Az állam ráadásul termékdíjjal bünteti a nylonzacskókat.

HÚSZ PERC HÍRNÉV

Magyarországon naponta nagyjából 1 millió 300 ezer nylonzacskó kerül forgalomba. Ezeket átlagosan 20 percig használják az emberek, a plasztik szatyrok lebomlási ideje azonban 300-400 év. A szatyrok a környezetre különösen veszélyesek, több védett madárfaj például, tápláléknak véli a műanyagot, ám elfogyasztása után az állat elpusztul.

A szabályozás értelmében egy húsz litert fölötti zacskónál huszonöt forintot kell fizetni darabonként, de például egy kisebb, a hipermarketek által is használt szatyor után tíz forintos termékdíjat kötelesek fizetni. A szatyrok utáni díjfizetés alól úgy lehet mentesülni, ha a környezetvédelmi tárca szakhatósága, a Környezetbarát KHT által bevizsgált lebomló szatyrokat adnak a cégek. A szatyrokra kötelező kvóta is van, amely jövőre némileg emelkedik. Az összes forgalmazott nyilonszatyor-mennyiség 12 százalékat kellett eddig elbomlóra cserélni, 2008-tól azonban 16 százalékat. A szakemberek szerint a Magyarországon évente felélt közel másfél millió tasakhoz képest ez az arány elenyésző.

CSABA TESTVÉR LEVELE

Az Amerikai utam után hosszan jártam több házunkat is, a múlt hét elején voltam Zombolyán, Kisiratoson, most meg a hét végén Csík, Tusnád, Kovászna, Árkos, Szárhegy, Szováta mellett több napközi otthonba, iskola házba is eljutottam: Máréfalvára, Sófálvára, Gyergyóújfaluba, Parajdra, Nyáradmetére. Istennek hála találkoztam az összes Gyergyó medencei munkatársammal is, de a felsorolt házak minden lakójával, munkatársával is. Mindenkit meghallgattam, és örömmel írhatom, le, hogy nem csak nyugodtság és öröm, de egy egészséges büszkeség van a szívemben, még a fényes Amerika izével a számban is.

Házaink nélkülem is szépen mentek, működtek, a kollégáim nagy elkötelezettséggel, odaadással végzik a munkájukat, sehol egyetlen gyerektől, felnőttől nem kellett megvonnom a bizalmamat. Sehol senki nem dobta be a törülközőt. Volt egészséges kritika is, de nem kellett áskálódásokat, megszólásokat, rágalmat hallgatnom sehol. Mindenütt, mosoly, jókedv és életerő fogadott. Rengeteg ötlet, tenni akarás, új dolgok, kihívásokra való nyitottság jellemzi a házakat, munkatársaimat.

Szeretettel és örömmel köszönöm a kitartó munkát a meglátogatott házak elöljáróitól, és munkatársaitól, és remélem, hogy a jövő héten meglátogatásra kerülő házakban is ugyan ez a rendezett, szép, egészséges jókedv fog fogadni.

Úgy érzem, hogy jó úton haladunk, ezt az is bizonyítja, hogy minden házban, minden vidéken kéri a továbblépést, a fejlesztést a bővítést. Mindenütt új kapuk, új lehetőségek nyílnak előttünk. Több polgármesterrel, iskolaigazgatóval, plébánossal találkoztam, és Istennek legyen hála sehol nem kaptam

számonkérést, elutasítást, de annál több bátorítást, biztatást, segítséget. Megható volt a gyergyószentmiklósi fiatalok kiállása mellettünk, ők most karácsony előtt az egész medencére kiterjedő gyűjtést akarnak szervezni, azzal a céllal, hogy ne legyen egyetlen gyergyómedencei gyerek sem, mely elveszik a szegénység, a nyomor miatt.

Adná az Isten hogy bátran zászlónkra merjük tűzni, ugyan-ezt a jelszót egész Erdélyre kibontva: Egyetlen gyerek sem veszhet el Tündérekertünkben, Erdélyben a szegénység, a nyomor útvesztőjében!

Persze ahhoz, hogy ezt a szép jelszót kimerjük mondani, alázatosan tovább kell mennünk, és még rengeteget kell építsünk, dolgozzunk, Istenben bízó lélekkel., de hiszem, hogy ha vállainkat bizalommal egymásmellé tesszük, akkor ezt a célt elérhetjük.

Hálás szeretettel, és nagy nagy örömmel, Csaba testvér

Dévai Szent Ferenc

Alapítvány

Bankszámlaszám:

10300002-20145639-00003285

www.devaigyerekek.hu

AZ EGYÉNI TÁRSADALMI FELELŐSSÉG

Esős napokat élünk mostanában, gombamód szaporodnak a vállalatok társadalmi felelősségével foglalkozó rendezvények, tanácsadók, szakértők... ahol folyamatosan azt az impulzust kapja a hallgatóság, hogy az állam lassú háttérbe vonulásával a vállalat vállaljon magára egyre növekvő társadalmi, köztudatos szerepet, felelősséget, etikus magatartást, átlátható működést... de vajon csak a vállalatoknak kellene tudatosnak lenniük? Hol marad az egyén tudatossága, társadalmi felelőssége? Elegendő, ha a cég meghatározott alkalmazottjai elköltik a gazdasági társaság e célra elkülönített pénzügyi keretét szponzoráció címén, vagy hátrányos helyzetűek bevonásával tréninget szerveznek? Miért legyen tudatos a vállalat, ha pl. a fogyasztói nem támasztanak környezetvédelmi és etikai jellegű elvárásokat a működésével szemben?

Nem elegendő az elsősorban profitmaximalizáció céljából létrejövő vállalatokban keresni a megoldás kulcsát egy élhetőbb világ elérése céljából. A kormányzat, a lobbicsoportok, az érdekvéköpiseletek, a kamarák, a civil szervezetek, a médiumok, sőt maguk az egyének (fogyasztói és munkavállalói szerepben egyaránt) éppoly sokat tehetnek e nemes cél elérése érdekében a mindennapok szintjén.

Foglalkozásától, társadalmi helyzetétől függetlenül minden állampolgár lehet tudatos: amikor vásárol, munkahelyet választ, szavaz. Szavaz egy termékre, szolgáltatásra, szavaz egy cégre, egy értékesítési csatornára, egy vállalati működési modellre. A fogyasztás megerősítés. Ha valamiből sokat, sőt egyre többet fogyasztunk, letesszük a voksunkat a termék/szolgáltatás létrehozására, elosztására, a keletkező externáliák, hulladék keletkezése mellett.

Nemrég mélyen magamba néztem: Mit is vásárlak, mire költök? Mennyit? Mi alapján választok? Mik a döntési szempontjaim? Milyen tényezők befolyásolnak? Én, aki több évet dolgoztam non-profit szervezetben, törekszem egészséges, környezetkímélő életmódot élni, valóban tudatosan fogyasztok? Tudok egyáltalán tudatos lenni, felelős döntéseket hozni? Van hozzá elegendő minőségű és mennyiségű információ, amit fel is tudok és akarok használni abban a pillanatban, amikor leveszek egy terméket a polcra?

Az önreflexió első eredménye nem túl biztató, s ebben nem csak a kínálati oldal ludas, hanem én is. A hónap elején átutalt jövedelemem 80%-át bizony elköltöttem, ennek 60%-át szolgáltatásra, 40%-át pedig termékre fordítottam. A termékek piacán nagy versenyt tapasztaltam: ott valóban rajtam múlik, hogy mely üzletbe megyek be, és ott mely terméket választom. E döntési szituációkban azonban csak minimális információt tudtam beszerezni az eladóktól illetve a csomagolásról, hogy a termék fogyasztása milyen élettani hatással jár, milyen módon állították elő, mennyi energiát és erőforrást használtak fel, mennyi hulladék keletkezett, illetve a gyártó vagy forgalmazó cég mennyire etikus a munkavállalóival, üzleti partnereivel szemben. Ha vannak is környezeti, társadalmi szempontokat figyelembe vevő termékek (vagy üzletek) ezek megtalálása nem könnyű. Ebben az üzletek nagyban tudnának segíteni pl.: bizonyos környezeti, társadalmi és etikai szempontokat figyelembe vevő saját című termékekkel, környezetbarát termék polcok, részlegek kialakításával.

Megdöbbentő volt számomra az a felismerés, hogy mennyire szétaprózódik a fogyasztásom, ezáltal a vásárlóerőm, a szavazatom – ezen feltétlenül változtatnom kell. A vásárlóerő koncentrációja ugyanakkor nem feltétlenül jelenti azt, hogy nagy szupermarketekben kell megvennem mindazt, amit egy sarki fűszeresnél is

meg tudok vásárolni.

Vizsgáltam azt is, hogy mennyire van jelen az adott termék/szolgáltatás piacán verseny globálisan és lokálisan egyaránt, hiszen minél nagyobb a verseny, annál nagyobb a nyomás a piaci szereplőkön, hogy eleget tegyenek ügyfeleik elvárásainak, termékeik, szolgáltatásaik árának meghatározásán túl egyéb értékeket is közvetítsenek, megkülönböztessék magukat versenytársaitól. Sajnos azt kellett tapasztalnom, hogy a költségek közel 40%-ánál nem volt valódi választási lehetőségem. Ez főként a szolgáltatások (közmu, kommunikáció, utazás) területén volt jellemző. Mindez azt eredményezi, hogy e szereplők külső nyomás (pl. törvényalkotás, ügyfélpanaszok, reklamáció kivizsgálása) hiányában nem fognak jelentős mértékben változtatni magatartásukon.

Ugyan a hónapban nem sok megtakarítást sikerült elérni, felkerestem a bankomat, milyen befektetési lehetőségeket tud felajánlani, ami figyelembe vesz környezeti, társadalmi és etikai szempontokat. A személyes és internetes tájékozódás sikertelen volt, de megkaptam az alapkezelő e-mail címét, ahonnan pár napon belül érkezett is egy globális ajánlat, de gyanítom, az első között lehettem, aki ilyen kérdéssel kereste fel a bankot illetve az alapkezelőt.

És mit tehetek én? Egy biztos, változtatnom kell az életvitelimen, vásárlási szokásaimon. Hogyan? Íme néhány tipp, magamnak:

- * csökkenteni a vásárlási helyek számát (vásárlóerő koncentrációja), ezzel erősítve a preferált vállalkozást, vásárlóerőmet, lojalitásomat;

- * csökkenteni a vásárlási alkalmak számát (egy alkalommal több áru);

- * nagyobb kiszereles választása, ha kevesebb és nem több csomagolóanyagot használtak fel hozzá;

- * újrahasznosított csomagolású, tartalmú termékek preferálása;

- * minél közelebbi származási ország (optimálisan: Magyarország) előnyben részesítése;

- * kötőpályás tömegközlekedés légi és közúti közlekedés helyett;

- * jövőbeni jelentősebb „elkerülhetetlen” tételek összegyűjtése (pl: ingatlan, személygépkocsi, háztartási gépek) és azon megoldások és szállítók kiválasztása, amelyek leginkább megfelelnek környezeti és etikai szempontjainknak;

- * gyártók, szolgáltatók fenntarthatósági, környezeti jelentésének bekérése, áttanulmányozása, fogyasztói vonalának aktív használata;

- * fogyasztóvédelmi oldalak, fekete és pozitív céglisták rendszeres tanulmányozása;

- * olyan cég választása munkáltatónak, amelyről meg tudok győződni, hogy korrekt munkaadó.

Én nem várom, hogy a cégek felelősen viselkedjenek, nem várom, hogy az egyének köztudatosak legyenek, mindaddig, amíg magam nem leszek valóban tudatos fogyasztó és munkavállaló. A szemléletváltás az egyén szintjén, vagyis magammal kezdődik. Ha mindent megtettem azért, hogy jobb világban éljen családom és az utánunk következő generáció, megpróbálom mindent megosztani a környezetemben lévő természetes és kevésbé természetes személyekkel egyaránt, hogy ők is tegyenek ezért a célért. A felelősségvállalás velem kezdődik!

Forrás: www.tudatosvasarlo.hu

KÖRNYEZETVÉDELEM OTTHONUNKBAN

A konyhában, fürdőszobában

Főzés

Olyan méretű edényt használjunk, amelyek illeszkedik a főzőlaphoz: ilyenkor a legjobb a hőátadás, kisebb a hőveszteség. Fedjük le az edényt, amiben főzünk, így lerövidíthetjük a főzési időt. A fedő benntartja a meleget az edényben és megelőzi a konyha bepárásodását. Amit lehet főzzünk túlnyomásos (kukta) fazékban.

Hűtés

A hűtőszekrény az egyik legjelentősebb energiafogyasztó háztartásunkban. Helyes döntéssel, tudatos odafigyeléssel jelentősen csökkenthetjük a fogyasztást. Ha van fagyasztóládánk, akkor a hűtőszekrénybe nem kell fagyasztótér. A kompressziós hűtőszekrény jóval kevesebb áramot fogyaszt, mint az abszorpciós típus. A fagyasztóláda jobban tartja a hideget, mint a fagyasztószekrény, mert nyitáskor a levegő a készülékben marad.

Ne helyezük a hűtőszekrényt hőforrás közelébe (tűzhely, fűtőtest, napfény), hanem lehetőleg lakásunk leghűvösebb helyére. Fontos, hogy a hátsó hőleadó rácsnál szabadon tudjon áramolni a levegő.

Ellenőrizzük az ajtó hőszigetelő csíkját, ha sérült cseréltsük ki! A képződő jégréteget rendszeresen olvasszuk le a hűtőszekrényben.

Ritkán nyissuk ki a hűtő ajtaját, lehetőleg egyszerre vegyük ki, amire szükségünk van.

A mosogatás és a fürdés során jelentős mennyiségű melegvizet használunk el. Mérsékelhetjük az energiaveszteséget, ha a házi vízmelegítő hőmérsékletét a lehető legalacsonyabbra állítjuk be (úgy, hogy használatkor ne kelljen hideg vizet hozzákeverni). A vízmelegítőket rendszeresen mentesíteni kell a vízkőtől: ezzel az energiaveszteség csökkentése mellett élettartamukat is növeljük.

Csak akkor mosogassunk folyó vízben, ha kevés mosandó edénynél így kevesebb víz fogy, mint amennyivel mosogató medencét megtöltenénk.

A melegvízcsapokat gondosan zárjuk el, a csöpögő csapokat javíttassuk meg (havonta több száz liter vízfogyasztást eredményezhetnek, ami melegvíznél energiapazarlást és költséget is jelent)! Amikor csak lehet, fürdés helyett inkább a zuhanyozást válasszuk, ehhez átlagosan a fürdéshez szükséges víz harmada kell csak. Ez még tovább csökkenthető víztakarékos zuhanyrózsa alkalmazásával.

A WC használata során ugyan csak hideg vizet használunk, de vízfogyasztásunknak ez teszi ki a legnagyobb hányadát. Egy öblítésnél 8-10 liter tiszta ivóvizet eresztünk le a csatornába. Az ivóvíz előállítás is energiaigényes folyamat! Szabályozható, víztakarékos öblítő tartállyal jelentősen csökkenthetjük a WC vízfelhasználását. Tulajdonképpen nagy pazarlás a drága ivóvizet WC öblítésre használni, amivel egy csapásra szennyvízzé alakítjuk. Alkalmassá erre a célra az úgynevezett szürke víz, amit előzőleg nem tisztítottak drága eljárással vagy más célra (pl. mosás, fürdés) már használtak. Technikailag a kétkörös vízrendszerrel valószínűsíthető a használata.

Mosás: lehetőleg a mosógépünkkel megengedett legnagyobb ruhamennyiséggel mossunk egyszerre. A kevesebb ruhával történő mosás csaknem ugyanannyi energiát és vizet használ el. A nagyon koszos és a kevésbé koszos ruhákat külön csoportosítva mossuk, a nekik megfelelő programmal; az előbbieket a mosás előtt áztassuk be. Teregezzük gondosan a ruhákat, hogy ne kelljen annyit vasalni. Ne nagyon nedvesen vasaljuk a ruhákat, mert a víz elpárologtatásához sok energia kell.

Tippek és trükkök építkezőknek

Egy új ház építésénél az építetőknek olyan lehetőségei vannak a környezetkímélő energiahasznosítási lehetőségek alkalmazására, amelyek utólagos megvalósítása sokkal többbe kerül, némelyik nem is lehetséges. Az energiatudatos bioklimatikus építészet, a napenergia passzív hasznosítása a "hagyományos" építkezésekhez képest gyakorlatilag azonos anyagköltséggel és felhasználással a fűtés energiaigényét 20 %-kal csökkentheti. Megvalósítása az épületek megfelelő tájolásával, naptér kialakításával lehetséges. Terjedésük feltétele az építetők és a tervezők informáltsága és elhatározása.

A napház aktív és passzív energiahasznosítással optimalizálja az energiaháztartást. A legnagyobb mértékben hasznosítva a Nap energiáját minimalizálható a környezetterhelő energiafajta fogyasztása. Az első lépés ezen az úton az épület alaprajzi kialakítása, elhelyezése. A kelet-nyugati hossz tengelyű épületek déli oldalán helyezendők el a bejárat, az ablakok, a magasabb hőmérséklet igényű helyiségek. Az északi oldalon a lehető legkevesebb nyílászáró legyen, ide kerüljenek a kisebb hőmérsékletű mellékhelyiségek, tárolókamrák.

Az épület déli oldalán a bejáratnál télikert alakítható ki. Elektronikusan vezérelt redőnyvel a külső és belső hőmérsékleti viszonyok függvényében irányítható a hőfelvétel illetve leadás.

Hőszigetelő falazóanyagok, nyílászárók beépítésével a lehető legkisebb mértékűre csökkenthető a hőveszteség.

Az alapa nagytömegű hőtároló közeg építhető be, amelyen a levegő átáramoltatható, és így nyáron hűtve, télen melegítve kondicionálja a lakótér hőmérsékletét.

A ház tető a déli oldalon pala vagy cserép helyett napkollektorral fedhető, amellyel (típusától függően) forró víz vagy forró levegő állítható elő fűtés vagy használati melegvíz készítése céljából. Lapostetőn földborítással és növénytelepítéssel zöldtető létesíthető.

A falakra futtatott növényzet az esztétikai hatás mellett minden évszakban kedvezően befolyásolja a ház energia áramlását.

A ház körüli növényzettel is kedvezően befolyásolható az energiaháztartás. Az északi oldalra örökzöldeket telepítve azok télen is csökkentik a kihűlést, a déli oldalon lombhullató növényzet nyáron árnyékolva hűt, télen átengedve a napsugarakat segíti a hőfelvételt.

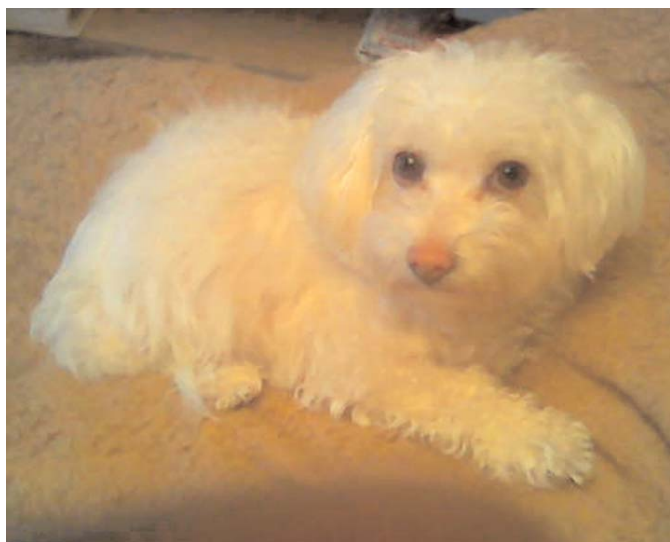
Új építkezésnél célszerű gondolni a szürke víz használatára is (WC-hez), és ehhez kialakítani a kétkörös vízrendszert. Az esővíz gyűjtésével és felhasználásával is csökkenthetjük az ivóvíz fogyasztás mértékét.

Hulladékhő hasznosítása hőszivattyúval: a legkörnyezetkímélőbb energiahasználatnak tekinthető. A berendezés a környezetben található hulladékhőből (technológiai folyamat mellékterméke, talajhő, levegő, talajvíz stb.) vonja el a hasznosított hőmennyiséget. A berendezés működtető energia annak mindössze harmada, így látszólag 300 % a hatásfok.

Vidéken gazdálkodók saját gazdaságukban keletkező biogáz, bioüzemanyag használatát is bevonhatják lakó és gazdasági épületeik energia háztartásába (pl. repceből előállított biodízzellel erőgép hajtható, a biogázzal hő vagy áram helyi előállítása lehetséges). Víz szivattyúzására szélkereket telepíthetnek, a biomasszát (faapríték, forgács, szalma stb.) fűtésre használhatják.

Szendi Gábor
Esztergomi Környezetkultúra Egyesület

NE AJÁNDÉKOZZUNK KUTYÁT KARÁCSONYRA!

Jönnek az ünnepek, és ilyenkor az emberek mindent megtesznek, azért hogy szeretteiknek megtalálják azt az ajándékot, amivel a legnagyobb örömet szerezhetik. A szőrös kis gombolyagnak tűnő kiskutyák tökéletesen meg is felelnek a célnak, de próbáljunk meg következetesnek maradni.

Minden kölyökkutya édes és nagy szemekkel szinte kéri, hogy ŐT vigyék haza. De nem szabad megfeledkezni arról, hogy az apróságok felnőnek, ami természetesen nem azt jelenti, hogy elveszítik a varázsukat. A kutya és a kutya tartása teljes embert kíván és nagy felelősséggel jár, hiszen ahogy a Kis Herceg is mondta „Örökre felelős vagy azért, amit megszelídítettél”.

Mielőtt elhatározza, hogy kutya tulajdonos lenne alaposan át kell gondolni azt, hogy mit is vállal az ember magára, hiszen a kutya sokkal több, mint egy “divat kiegészítő”. A kutya egy különleges teremtmény, amely érezni képes a fájdalmat, és megvan a joga a szabad és egészséges életre. Ezért a NÉGY MANCS fel szeretné hívni a figyelmet arra, hogy ne vásároljanak az emberek élő állatot karácsony alkalmával. Ha mégis az a döntés születik, hogy egy kis kedvenc jelenti a legszebb ajándékot szeretteinknek, a NÉGY MANCS Alapítvány összeállította a legfontosabb megfontolni valókat egy új jövevény megvásárlása előtt:

- Válassza ki a kívánt fajtát és olvasson a fajta leírásáról, igényeiről és tulajdonságairól, viselkedési sajátosságairól. Gondolja végig, hogy mindez beilleszthető-e mindennapjaiba!

- Fontos szempont, hogy megvannak-e a megfelelő feltételek az állat szükségleteire

- Milyen stabil az élethelyzete?

- Kutya és gyerekek?! Sok tényezőt kell átgondolni, ha egy kutya és egy gyerek él egy háztartásban.

- Elég óvatos-e Ön abban a tekintetben, hogy mennyi időt tud szánni a kutyára minden nap több éven át? A kutyák várható élettartama néha 10 év felett van!

- Alkalmasak az életfeltételei arra, hogy kutyát tartson?!

- Az egész család egyetért az új jövevény érkezésével és fel vannak ők is készülve a kötelezettségekre?

- Egyik családtag sem allergiás a kutyaszőrre?

- Tudatában van a kutyatartás árny oldalaival is, mint a szőrrel, szaggal és kosszal, ami egy kutyával jár?

- El tudja helyezni a kutyát az esetleges nyaralások vagy éppen egy baleset esetén?

- Teljesen megbarátkozott az összes velejárójával, hogy kutyája lesz? Etetés, gondoskodás, állatorvosi díjak, kutya iskola, biztosítások, a nyaralás alatti gondoskodás stb.

Ha még mindig egy kiskutya mellett döntene valaki, a NÉGY MANCS arra kéri a vásárlókat, hogy első útjuk egy menhelyre vezessen, hiszen számos kölyökkutya nem végzi, hanem kezdi életét menhelyen és nem ritka, hogy fajtatiszta kutyák kerülnek menhelyekre.

Ha tenyésztőtől szeretnénk vásárolni győződjünk meg arról, hogy nem egy szaporítóval állnak szemben, amit a következőképpen ismerhet fel:

- Nem kap lehetőséget arra, hogy megnézzé a kiskutya szüleit, nevezetesen az anya kutyát

- A tenyésztő több fajtával rendelkezik

- A tenyésztő érdektelennek tűnik a kiskutya jövőbeni jólétét tekintve

- A kiskutya nem rendelkezik semmilyen dokumentummal (törzskönyv) és oltási könyvvel

Még valami: A szájalom nem valódi ok arra, hogy kutyát vásároljunk: a vásárló felelős a kutya jövőbeni sorsáért. Soha ne vegyünk kutyát csupán sajnálatból, hirtelen fellángolásból!

Sok kutya végzi menhelyeken az ünnepek után. Magyarországon mindent egybevetve 6000 menhelyi férőhely van közel 1,5 millió kóbor kutyára.

www.greenfo.hu

A kutya ezt gondolja: az embertől eledelt kapok, szeretget és simogat, az ember biztosan Isten!

A macska ezt gondolja: az embertől eledelt kapok, szeretget és simogat, biztosan Isten vagyok!

* * *

– Szent ég, mi történt a kezedel?

– Megharapott egy kutya

– Fertőtlenítetted?

– Nem tudtam, mert elfutott.

* * *

– Mennyibe kerül ez a kutya?

– Ezer forintba.

– És hűségesebb fajta?

– Meghiszem azt! Már vagy hatszor eladtam és reggelre mindig visszajött!

* * *

– Miért sirsz Pistike?

– Mert elvesztettem a kutyámat...

– Adj fel egy hirdetést, majd megkerül!

– De Bácsi hiába adnék fel hirdetést, még nem tanítottam meg olvasni!

* * *

A Duna parton, egy padon, idősebb férfi kártyázik a kutyájával. Arra jön egy öreg hölgy, megáll, csodálkozva nézi őket, majd így szól:

– Te jó ég! Ilyen okos kutyát még nem láttam!

– Nyavalyát okos - dűnnyögi a férfi - inkább ostoba: ha lapja van, csóválja a farkát!

ÚJ GYÓGYSZER A MÁJRAK KEZELÉSÉBEN

Magyarországon a májrakosok 75 százaléka előrehaladott állapotban kerül felismerésre. Az ő kezelésükben jelent újrást a nemrég törzskönyvezett gyógyszer, mely célzottan a tumorsejtek osztódását és a daganatot tápláló erek kialakulását és növekedését képes gátolni. A Magyar Rákellenes Liga „Májrák tagozata” a betegségben érintettek segítését, a kezelésekhöz való hozzáférés egyszerűbbé tételét tűzte ki célul.

A májrak előfordulása a következő 30 évben várhatóan fokozódni fog – jósolta Dr. Telekes András onkológus, az Országos Onkológia Intézet főorvosa a témában tartott sajtótájékoztatón. Bár nálunk nem tartozik a gyakori daganatok közé, a világon az 5. leggyakrabban előforduló ráktípus, és a harmadik leggyakoribb daganatos eredetű halálozási ok. Meglepő, hogy évente 1 millió új májrakos esetet diagnosztizálnak – ugyanannyit, mint emlőrákos esetből. Ez a fajta daganat a távol-keleten a vezető halálokok között szerepel. Magyarországon évente 1200-1400 új beteget fedeznek fel, és a statisztikák szerint mintegy 10 százalékkal fordul elő gyakrabban férfiakban a májrak. A legveszélyeztetettebb a 60-80 éves korosztály.

A pontos kiváltó ok nem ismert – annyi tudható, hogy az alkohol, a Hepatitis B illetve C vírusfertőzés, a környezet-szennyezés és bizonyos genetikai tényezők lehetnek a háttérben. A májsugorral (cirrhosis) való összefüggésről nem tisztázott, hogy vajon szerepe van a betegség kialakulásában, vagy azért van a májrakosok 80 százalékánál jelen, mert hasonló okok vezetnek a két elváltozáshoz. Bizonyos országokban minden cirrhotikus betegnél 6 havonta ultrahang vizsgálatot végeznek, hogy nem alakult-e ki rosszindulatú betegség – az ultrahang e szerv vizsgálatára különösen alkalmas, érzékenyebb más vizsgáló módszereknél – mondta el Telekes András.

A májdaganat hosszú ideig tünetmentes, így gyakran véletlenül, például egy hasi ultrahang vizsgálatot követően ismerik fel. Ám az előrehaladottabb májraknak sincs egyértelmű tünete, ugyanis a krónikus májgyulladás vagy a májsugor is okozhat hasi fájdalmat, feszítő érzést a has jobb oldalán, esetleg sárgaságot, lábdagadást, vizenyőt a hasüregben, étvágytalanságot, jelentős testsúlyvesztést, hőemelkedést, éjjeli izzadást.

A máj rosszindulatú daganata akkor gyógyítható meg véglegesen, ha korai stádiumban – mielőtt a máj állományában, vagy a környéki nyirokcsomókra, illetve más szervekre továbbterjedt volna – felismerik. A gyógyuláshoz azonban fon-

tos a beteg jó általános állapota, és az, hogy a máj működése megfelelő legyen. Ez a sebészi beavatkozás feltétele, amelynek során a daganatos gócot, a körülvevő májszövettel együtt eltávolítják. Amennyiben a daganat a májlebenyben keletkezik, úgy azt teljes egészében kioperálják. A megmaradt, egészséges májszövet ugyanis pótolni tudja a kiesett részek működését. Ilyen műtét azonban csak a májrakos betegek 10 százalékánál jöhet szóba, s tapasztalatok szerint a májátültetés is kevés betegnél végezhető el.

Előfordul az is, hogy a még csak kevésbé kiterjedt daganat – a májszövet nagymértékű károsodása, a májsugor, vagy a májműködés elégtelensége miatt – nem operálható. Ezekben az esetekben azonban több olyan kezelési mód alkalmazható, amely ugyan nem gyógyítja meg véglegesen a betegséget, de jobb életminőséget, tünetmentességet és hosszabb túlélést biztosít a betegnél.

A terápia minden esetben a daganat kiterjedtségéhez és a májműködés károsodásához igazodik. Ezekről függően kerülhet sor a sebészi beavatkozásra, a májátültetésre, a daganatos góccok etanol injekcióval való elpusztítására, a daganatot tápláló verőér lezárása vagy arra, hogy daganatellenes szereket juttassanak az érbe (a kettőt együtt is alkalmazzák), illetve a daganat tápláló ereinek képződését megakadályozó új gyógyszer alkalmazása. Számos reménykeltő terápiával folynak klinikai vizsgálatok, amelyekben önkéntes a részvétel. A terápiákról klinikai onkológus, hepatológus, sebész és sugárterápiás szakemberből álló orvos csoport dönt.

Egy új, „kettős támadáspontú” biológiai szerrel 10 hónapra sikerült növelni a túlélést az előrehaladott állapotban lévő betegeknél is. A gyógyszer célzottan gátolja a tumorsejtek osztódását, és a daganatot tápláló erek kialakulását illetve növekedését, ezáltal a daganatsejtek elegendő vér- és oxigén hiányában nem képesek a növekedésre, előbb – utóbb elpusztulnak.

Az új gyógyszer elérhetőségével kapcsolatban Dr. Vasváry Artúrné, a Magyar Rákellenes Liga elnöke elmondta, hogy ígéretet kaptak a gyógyszer támogatására. Vasváry Artúrné szerint ehhez igen fontos lenne az olyan centrumok kialakítása, ahol speciálisan a májrakkal és veserakkal foglalkoznak, egyenes betegutat kellene kialakítani, hogy a háziorvosoktól rögtön oda kerüljön mindenki, ahol megkapja a megfelelő terápiát.

A Magyar Rákellenes Liga megalapította „Májrák tagozatát”, melynek célja a betegségben érintettek felkutatása, és az ő igényeik, jelzéseik szerint egy program kidolgozása arra, hogy a betegséggel kapcsolatos tudnivalókat minél több emberrel megismertessék, valamint, hogy a kezeléseket mindenki számára elérhetővé tegyék. A 06-80-505-675-os ingyenesen hívható telefonszámon várják a betegek és hozzátartozók jelentkezését.

MUSTÁRMAG

Magyar Rákellenes Liga Érdi Szervezet
www.rakliga.hu • erdirakliga@freemail.hu
telefon: 06-20-56-55-208

számlaszám: 12001008-00102329-00400001

kiemelkedően közhasznú egyesület

adománya 150 százalékát levonhatja az adóalapból

Lelkiségegy telefonszolgálat a 06-80-505-675 -ös
ingyenes zöld számon hétfőtől szombatig 9-21 óráig.

Sirius Állat – és Természetvédelmi Közhasznú Alapítvány
 Telefon: 06 30 276-6071 (Böjtös Andrea) • 06 30 910-6987 (Böjtös Éva)
 Email: siriusmail@freemail.hu • Bankszámlaszám: • 10403136-49534949-49521015

Jogsegélyszolgálat

A Városvédő és Városépítő Egyesület minden héten pénteken 17 és 19 óra között **ingyenes jogi tanácsadást tart.**

Helyszín: Érd, Diósi út 4/1

(a Ritmus Áruház mellett, a vasút felőli bejárat)

Dr. Szabó Ferenc ügyvéd.

Tel.: 06 30 352-1275

**Hirdetésével az érdi
 Környezetvédő Egyesületet
 támogatja!**

A VÁROSVÉDŐ

HIRDETÉSSZERVEZŐT KERES.

JELENTKEZNI:

avarosvedo@freemail.hu

06-30-328-2750

SZENNYVÍZSZIPPANTÁS

DUGULÁSELHÁRÍTÁS, CSATORNATISZTÍTÁS
 NAGYNYOMÁSÚ WOMA AUTÓVAL.

FÜLÖP SÁNDOR VÁRJA

MEGRENDELÉSEIKET!

Telefon: 23-377-062, 06-20-9368-062

MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐ

TELEFON: 06-30-850-3047

KONTÉNERES SZÁLLÍTÁS

sitt • kommunális hulladék • lomtalanítás

HÁZ – ÉS LAKÁSFELÚJÍTÁS

- ács, tetőfedő, bádogos munkák
 - hő – és hangszigetelés
 - gipszkarton szerelés
- víz-, gáz-, gázkészülék és fűtésszerelés
 - burkolás, kőművesmunkák
 - festés, mázolás
- épületek és vasszerkezetek bontása
 - gépi földmunka

I + M UNIVERSAL Bt.

2030 Érd, Kossuth L. u. 176.

Telefon: 06-20/386-7579,

06-30/254-5180,

06-70/389-6874

• Fax: 06-23/362-939

HAGYOMÁNY, KÉZMŰVESSÉG,

NÉPMŰVÉSZET

*Egyedi kerámiák igényes kivitelben,
 nagy választékban a készítőitől.*

SZÜCS LÁSZLÓNÉ keramikus

2030 Érd, Fürdő utca 32.

Telefon, fax: 06-23-374748

